Nationale Agenda Laadinfrastructuur

Proces beleidsvorming logistiek laadplein

Voor beleidsmedewerkers medeoverheden

Sluit aan

Inhoudsopgave

Introductie 4

Stap 1: Begrijp de opgave en het speelveld 5

Verken wat er al speelt in jouw gemeente 5

Breng de stakeholders in kaart 5

Resultaat 6

Stap 2: Bouw een coalitie 6

Zoek medestanders en organiseer support 6

Organiseer een intern kernteam 7

Zoek een voortrekker 7

Resultaat 8

Stap 3: Creëer urgentie én perspectief 8

Werk de toekomstige ontwikkelingen verder uit 8

Maak een koppeling met belangen en baten van andere beleidsterreinen 8

Stap 4: Bepaal het beleidskader 11

Bepaal of en welke vorm van publiek laadplein nodig is, en voor welke doelgroep 11

Bepaal de rol van de gemeente 12

Denk na over netcongestie en hoe daarmee om te gaan 12

Resultaat 13

Stap 5: Organiseer bestuurlijk en organisatorisch eigenaarschap 13

Organiseer externe hulp die beschikbaar is 13

Formuleer een bestuursopdracht op basis van het eerder geformuleerde beleidskader 13

Benoem de volgende rollen 14

Resultaat 14

Stap 6: Veranker in bestaand beleid en programma's 15

Organiseer beleidsmatige verankering van het initiële beleidskader 15
Kijk ook naar andere programma's die relevant zijn 16
Vind regionale verankering in beleidsstukken 16
Resultaat 16

Introductie

Het ontwikkelen van een publiek laadplein voor de logistieke sector is best een uitdaging. Gemeenten, provincies, netbeheerders en NAL-regio's werken veelal sequentieel, met onvolledige data, onvoldoende onderlinge afstemming en lange doorlooptijden voor de ontwikkeling van laadpleinen. Dit document en het beschreven proces richten zich specifiek op het beleidsvormende deel daarvan, met concrete stappen. Wat staat je als gemeente te doen? Welke keuzes kun je maken? En hoe veranker je die keuzes in beleid, en krijg je mandaat? Daar geeft dit document antwoord op. Het document bevat doorkliklinks naar meer informatie over de specifieke onderdelen. Jouw NAL-regio kan je helpen om al deze stappen te doorlopen. Zij zijn er om je te ondersteunen bij het doorlopen van dit proces.

We richten ons primair op de logistieke (laad)opgave in dit proces, maar ook voor de bouw ligt eenzelfde opgave. Neem waar mogelijk ook de laadvraag van de bouw mee, om meervoudig gebruik van een publiek laadplein mogelijk te maken.

Doelgroep: beleidsmedewerkers van medeoverheden.

Stap 1: Begrijp de opgave en het speelveld

Doel: kom tot een eerste inhoudelijke analyse om de opgave in kaart te brengen. Dit gaat zowel om de inhoud van de laadopgave (hoeveel en waar moet er geladen worden, welke ontwikkelingen spelen al in jouw gemeente?), én het speelveld (wie moet je betrekken, wie is er al mee bezig?).

Verken wat er al speelt in jouw gemeente

- Analyse logistieke ontwikkelingen (verwachte groei richting 2030/2035 van aantal elektrische voertuigen, grote bouwhubs of logistieke bedrijven in jouw gemeente, overlast wildparkeren van vrachtwagens). Zie de Outlook Mobiliteit van ElaadNL: https://outlook.elaad.nl/
- ZE-zones in en rondom jouw gemeente: huidige status, en toekomst.
- Analyse bedrijventerreinen: welk type bedrijventerreinen zie ik, waar zit laadvraag, wat zijn plannen? Waar zijn al laadvoorzieningen (publiek of semipubliek)?
- Analyse netcapaciteit, inclusief aanbod van duurzame bronnen: ga het gesprek aan met de netbeheerder, en kijk op de capaciteitskaart. Per onderstation is inzichtelijk wat de wachtrij is en wanneer er uitbreidingen zijn gepland.
- Haal de corridoranalyse (uitvoeringsplan) bij jouw NAL-regio op voor de laadvraag op corridors door jouw gemeente.

Breng de stakeholders in kaart

- Wie beïnvloedt de besluitvorming?
- Wie heeft belang bij een logistiek laadplein?
- Wie ervaart risico's en wie kan ze dragen?
- Wie kan blokkeren?
- Wie kan helpen?

Maak een lijst van interne en externe stakeholders die vanuit de gemeente op dit thema relevant zijn. De volgende lijst is ter inspiratie:

Intern:

- Mobiliteit (over vervoersbewegingen, verduurzaming van vervoer)
- Economie (over bedrijventerreinen, mogelijk maken van activiteiten in gemeente)
- Duurzaamheid (over het verduurzamen van openbare ruimte)

- Energie (over het organiseren van de toegang tot het elektriciteitsnet via publieke middelen)
- Ruimtelijke ordening (over planologische vragen over de indeling van de ruimte)
- Vastgoed (over het beheer en onderhoud van grond en andere assets in een gemeente)
- Bestuur (over de ondersteuning en wettelijke kaders die gelden voor een domeinoverstijgend onderwerp als laadpleinen)

Extern:

- Ondernemers van een bedrijventerrein (als gebruikers van het laadplein)
- Andere mogelijke grootafnemers voor laadsessies uit de bouw en bouwlogistiek (als gebruikers van het laadplein)
- Laadexploitanten (als mogelijke beheerders van het laadplein)
- Grondeigenaren (als partij die grond beschikbaar heeft voor een laadplein)
- Parkmanagement (als gebruiker namens meerdere bedrijven)
- Provincie (voor het regionaal organiseren van laadvoorzieningen)
- Netbeheerder (inzicht in netcapaciteit, mogelijkheden binnen de bestaande netaansluiting, aansluitmogelijkheden, alternatieve transportrechten en planning van netuitbreiding)
- NAL-regio (als kennisondersteuner en aanjager van de ontwikkeling van publieke laadpleinen)

Resultaat

Een eerste beeld van de logistieke laadopgave (grove laadvraagkaart per typologie en netcapaciteitskaart) en een stakeholderkaart. Daarnaast een eerste overzicht van het organisatorische speelveld. Let op: zonder inhoudelijke onderbouwing van de laadbehoefte voor een laadplein kun je niet verder met het proces.

Stap 2: Bouw een coalitie

Vaak zien we dat verschillende relevante domeinen (bijvoorbeeld energie, ruimte en mobiliteit) iets vinden van publieke laadinfrastructuur, maar dat er geen gezamenlijk beeld of ambitie is en geen eigenaarschap. Dat geldt zeker voor grotere laadpleinen, zowel voor personenvoertuigen als voor logistiek. Kijk voor inspiratie bijvoorbeeld naar de casussen van de gemeente Ede, NAL-regio Zuidwest en de gemeente Groningen.

Doel: Ga van een individuele beleidsambitie naar een gedeeld beeld van de opgave.

Zoek medestanders en organiseer support

- Enthousiaste ondernemer (als gebruiker van het laadplein)
- Parkmanager (als gebruiker namens meerdere bedrijven)
- Bestuurder (als vertegenwoordiger van het publieke belang)
- Economie-collega (om economische activiteiten in de gemeente mogelijk te maken)
- Duurzaamheid-collega (om de openbare ruimte en vervoersbewegingen te verduurzamen)
- Provincie (voor het regionaal organiseren van laadvoorzieningen)
- Netbeheerder (om zoveel mogelijk binnen bestaande netaansluitingen elektriciteit te leveren)

Via verkennende gesprekken of een gezamenlijke denksessie kunnen enthousiaste medestanders gevonden worden, en kan een coalitie gesmeed worden.

Organiseer een intern kernteam

Richt intern een kernteam in met leden uit bijvoorbeeld de volgende gemeentelijke afdelingen:

- Mobiliteit (belang bij minder verkeersdrukte en efficiëntere stadslogistiek, doorgaans positief wanneer het laadplein bijdraagt aan emissievrije stadslogistiek en ZE-zones, en minder (zoek)verkeersbewegingen).
- Economische Zaken (belang bij een aantrekkelijk ondernemersklimaat; positief als het laadplein economische voordelen oplevert voor ondernemers).
- Duurzaamheid (belang bij CO_2-reductie en schonere lucht; sterk voorstander wanneer substantiële duurzaamheidswinst wordt gerealiseerd).
- RO (belang bij een goede ruimtelijke inpassing; medewerking hangt af van beschikbare ruimte en ruimtelijke impact).
- Vastgoed (belang bij effectief gebruik van gemeentelijke gronden en panden; positief wanneer een haalbare exploitatie of waardecreatie mogelijk is).
- Juridische zaken en inkoop (belang bij rechtmatige en beheersbare uitvoering; medewerking is vaak afhankelijk van juridische en aanbestedingsrisico's).

Zoek een voortrekker

Zoek een voortrekker die enthousiast is belang heeft bij het laadplein. Bij voorkeur:

- Lokale ondernemer
- Koploper uit de logistiek of bouw
- Gerespecteerde parkmanager

Zo zijn de gemeente en jij als beleidsmedewerker niet de enige afzenders van de boodschap voor een (bouw)logistiek laadplein.

Resultaat

Een coalitie van ambassadeurs die aan de slag willen met het verkennen van een laadplein voor de logistiek, al dan niet gemeente-overstijgend in een regio. Dat hangt af van de specifieke omstandigheden in jouw gemeente. Overigens kan een laadplein ook zonder voortrekker nog steeds heel wenselijk zijn, vanuit een breder netwerk van medestanders. Een objectieve afweging blijft uiteindelijk het belangrijkste, om te borgen dat een laadplein realistisch en succesvol wordt.

Stap 3: Creëer urgentie én perspectief

Doel: Maak systematisch een verhaal waarom er iets moet gebeuren, op basis van urgentie, meerdere belangen, en een mogelijk perspectief.

Werk de toekomstige ontwikkelingen verder uit

Bouw voort op de eerste verkenning uit stap 1. Probeer zoveel mogelijk cijfers te achterhalen om de urgentie aan te tonen, niet alleen voor de huidige situatie maar juist voor de toekomst. Zo krijg je inzicht in de tijdlijn van ontwikkelingen in de komende jaren.

- ZE-zones in jouw gemeente en omliggende gemeenten
- Elektrificatie vrachtverkeer: huidige status, en prognose voor de toekomst, ook voor vrachtwagenparkeren
- Regionale prognoses vanuit bijvoorbeeld jouw NAL-regio (corridoranalyse in uitvoeringsplan)
- Netcongestie. Benadruk de urgentie van netcongestie. Ook over 5 of 10 jaar is dit nog relevant.
- Overweeg een vragenlijst uit te zetten onder ondernemers om data op te halen, of ga met hen in gesprek.

Maak een koppeling met belangen en baten van andere beleidsterreinen

De keuze hiervoor kan afhangen van de lokale (politieke) context in jouw gemeente. Wat slaat aan? Meer focus op een duurzame, weerbare en toekomstbestendige economie, of meer focus op duurzaamheid en gebrek aan ruimte in de stad? Centrale vraag hieronder is welk publiek belang de gemeentelijke betrokkenheid onderbouwt om aan de slag te gaan met een laadplein.

Voor de ondernemer:

- Toekomstbestendige bedrijfsvoering

- Concurrentiekracht
- Zekerheid over elektriciteit

Voor de afdeling Economie:

- Vestigingsklimaat
- Economische groei

Voor Bestuur:

- Brede welvaart
- Bereikbaarheid
- Aantrekkelijkheid van jouw gemeente
- Innovatief willen zijn en voorop lopen
- Duurzaamheid

Argumentatielijn 1, ter inspiratie: een logistiek laadplein als economische randvoorwaarde

Kernboodschap

Bedrijven kunnen alleen concurrerend en toekomstbestendig blijven als zij toegang hebben tot betrouwbare laadinfrastructuur.

Argumentatielijn

Steeds meer vervoerders, aannemers en logistieke dienstverleners elektrificeren hun wagenpark. Tegelijkertijd beschikken veel bedrijven niet over voldoende ruimte, netcapaciteit en/of investeringsvermogen om zelfstandig zware laadinfrastructuur te realiseren. Een publiek logistiek laadplein biedt dan een collectieve oplossing.

Zonder adequate laadvoorzieningen wordt een bedrijventerrein op termijn minder aantrekkelijk als vestigingslocatie. Bedrijven die afhankelijk zijn van elektrisch vervoer zullen zich eerder vestigen op locaties waar laden wel goed geregeld is. Een laadplein draagt daarmee niet alleen bij aan verduurzaming, maar ook aan een aantrekkelijk ondernemings- en vestigingsklimaat.

Wat levert dit op?

- Toekomstbestendige bedrijventerreinen.
- Behoud en aantrekken van logistieke bedrijvigheid.
- Versterking van het vestigingsklimaat.
- Ondersteuning van de economische transitie naar emissievrij vervoer.

Argumentatielijn 2, ter inspiratie: een logistiek laadplein als voorwaarde voor succesvol mobiliteitsbeleid

Kernboodschap

Als de overheid emissievrij vervoer verwacht, moet zij ook zorgen dat laden mogelijk is.

Argumentatielijn

Steeds meer gemeenten voeren een zero-emissiezone in of hebben de ambitie om goederenvervoer te verduurzamen. Voor veel ondernemers is de overstap naar elektrisch vervoer echter alleen haalbaar wanneer er voldoende laadmogelijkheden beschikbaar zijn.

Niet iedere vervoerder keert dagelijks terug naar een eigen depot en niet ieder bedrijf beschikt over voldoende ruimte of stroomcapaciteit om zelf laadfaciliteiten te ontwikkelen. Een publiek laadplein vormt daarom een essentiële schakel tussen beleidsambitie en praktische uitvoering.

Door tijdig te investeren in laadinfrastructuur vergroot de gemeente de uitvoerbaarheid en acceptatie van haar eigen mobiliteitsbeleid.

Wat levert dit op?

- Grotere kans op succesvolle invoering van ZE-zones.
- Minder weerstand vanuit ondernemers.
- Ondersteuning van emissievrije stadslogistiek.
- Meer zekerheid voor vervoerders die elektrificeren.

Argumentatielijn 3, ter inspiratie: een logistiek laadplein als slimme oplossing voor netcongestie

Kernboodschap

Door laadbehoefte te bundelen kunnen schaarse ruimte en netcapaciteit efficiënter worden benut.

Argumentatielijn

Netcongestie vormt op veel locaties een belangrijke belemmering voor elektrificatie. Individuele bedrijven die ieder een eigen zware aansluiting nodig hebben, leggen extra druk op het elektriciteitsnet en lopen vaak tegen lange wachttijden aan.

Een gezamenlijk logistiek laadplein maakt het mogelijk om laadvermogens te bundelen en innovatieve oplossingen toe te passen, zoals slimme laadsystemen, batterijopslag, lokale opwek en energiehubs. Hierdoor kan beschikbare netcapaciteit effectiever worden gebruikt dan wanneer iedere ondernemer afzonderlijk een oplossing zoekt.

Het laadplein wordt daarmee niet alleen een mobiliteitsvoorziening, maar ook een strategisch instrument binnen de lokale energie- en ruimteopgave.

Wat levert dit op?

- Efficiënter gebruik van netcapaciteit.
- Mogelijkheden voor slim laden en energiehubs.
- Minder versnipperde energie-investeringen.
- Betere benutting van schaarse ruimte.

Resultaat

Een coherente en uitgewerkte beleidsonderbouwing voor logistieke laadpleinen, met als basis een verhaal dat is onderbouwd met lokale behoeftes en getalsmatige prognoses.

Stap 4: Bepaal het beleidskader

Doel: Ga van analyse naar concrete beleidskeuzes met een laadplanologische positionering, op basis van het verhaal van wensen uit het stakeholderveld en toekomstige ontwikkelingen.

Bepaal of en welke vorm van publiek laadplein nodig is, en voor welke doelgroep

Doe dit aan de hand van bijvoorbeeld een vragenlijst voor lokale ondernemers, eerder uitgevoerde analyses voor doorgaand vrachtverkeer, en maak op basis daarvan keuzes: op basis van de inhoud (de logistieke en bouwopgave) én de meest kansrijke vorm van laadplein die relevant is voor jouw gemeente.

Waar zou een publiek laadplein passend zijn?

- Welke bedrijventerreinen?

- Welke rol spelen corridors?
- Welke locaties kunnen uitgroeien tot een energiehub?

En voor welke doelgroep, met welke karakteristieken (voertuigtypes, laadvermogens, ritpatronen, verblijfduur)?

- Corridorvervoer
- Logistiek vervoer
- Stadslogistiek
- Bouw
- Bouwlogistiek
- Een combinatie van bovenstaande

Is de locatie kansrijk?

- Is er voldoende private laadmogelijkheid?
- Is collectief laden haalbaar op één plek?
- Is er een publieke marktbehoefte?
- Vanuit specifieke doelgroepen?

Bepaal de rol van de gemeente

Voor de ontwikkeling van een laadplein zijn verschillende stappen nodig. Denk aan grondverwerving en ruimtelijke inpassing, contractvormen en aanbesteden, en vergunningverlening. Door al deze stappen heen kunnen er verschillende rollen ingenomen worden door een gemeente:

- Faciliteren van marktontwikkelingen
- Regisseren van het beleidsproces
- Zelf ontwikkelen, samen met de markt

Maak concreet hoe elke rol er in de praktijk uitziet, met een heldere omschrijving van wat er de komende periode verwacht mag worden van de gemeente aan procesbegeleiding en inhoudelijke activiteiten. Dit hangt ook samen met het type laadplein dat gerealiseerd dient te worden. Het realiseren van een logistiek laadplein op een bestaand bedrijventerrein vraagt waarschijnlijk meer van de afdeling economie, dan het realiseren van een laadplein langs een corridor. Heroverweeg dus de samenstelling van het kernteam, op basis van de vorm van het laadplein.

Denk na over netcongestie en hoe daarmee om te gaan

- Netuitbreiding, of mogelijkheden daarvan verkennen
- Bestaande netaansluitingen benutten

- Batterij
- Slim laden, bijvoorbeeld via een energiemanagementsysteem (EMS)
- Cable pooling
- Koppeling met (bestaande) bronnen van duurzame energie
- Of een combinatie van bovenstaande oplossingen

Resultaat

Onderbouwde noodzaak voor een publiek laadplein, door middel van een conceptbeleidskader voor logistieke laadplein(en), met een mogelijke (voorkeurs)locatie voor gedefinieerde doelgroepen en een voorstel voor de uitwerking van de rol van de gemeente en de beleidskeuzes.

Stap 5: Organiseer bestuurlijk en organisatorisch eigenaarschap

Doel: Voorkom dat het conceptbeleidskader tussen verschillende gemeentelijke afdelingen blijft hangen. Organiseer dus opdrachtgeverschap vanuit jouw gemeente. Wie is aanspreekbaar, en waarop?

Organiseer externe hulp die beschikbaar is

Organiseer hulp van verschillende externe partijen die mee kunnen denken en veel ervaring hebben met dit soort ontwikkelingen:

- De NAL-regio
- NAL-werkgroep Logistiek
- Rijkswaterstaat (RWS)
- ElaadNL
- Netbeheerder
- Provincie

Formuleer een bestuursopdracht op basis van het eerder geformuleerde beleidskader

Neem daarin een financieel plan op met het benodigde budget en de benodigde expertise, en een voorstel voor grondexploitatie indien het laadplein op gemeentelijke grond wordt ontwikkeld. De hoogte van het budget bepaalt ook mede of dit plan aan de raad of het college voorgelegd moet worden.

Benoem de volgende rollen

Ambtelijk opdrachtgever, afhankelijk van het type laadplein, bijvoorbeeld:

- Programmamanager bedrijventerreinen
- Beleidsmedewerker energietransitie
- Beleidsmedewerker mobiliteit
- Of via een bestaande stuurgroep of directeur die bevoegd is om besluiten te nemen

Bestuurlijk opdrachtgever (bestuurlijk eigenaar), idealiter vanuit een gezamenlijke portefeuille van:

- Economie
- Mobiliteit
- Duurzaamheid

Resultaat

Eigenaarschap belegd binnen de gemeente.

Stap 6: Veranker in bestaand beleid en programma's

Doel: Veranker het concept beleidskader (de ambitie) binnen de gemeentelijke werkwijze.

Organiseer beleidsmatige verankering van het initiële beleidskader

Vind een plek binnen bestaande kaders waar het beleidskader voor de laadpleinen op termijn opgenomen kan worden:

- Omgevingsvisie. De omgevingsvisie legt de strategische koers voor de fysieke leefomgeving op lange termijn vast en is daarmee de plek om logistieke laadpleinen als ruimtelijke opgave te benoemen. Neem ze op in het deel over mobiliteit en energie, of gebiedsgericht bij de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door zoekgebieden aan te wijzen. Daarmee ontstaat de beleidsbasis waarop latere wijzigingen van het omgevingsplan en afwegingen over een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) kunnen steunen (zie ook de casus van NAL-regio Zuidwest).
- Omgevingsprogramma. Het omgevingsprogramma is het zelfbindende uitvoeringsinstrument waarmee de gemeente doelen uit de omgevingsvisie concreet maakt. Hier hoort de vertaalslag van ambitie naar maatregelen: welke locaties, welke planning, welk budget en welke rol de gemeente pakt. Een laadplein dat in een programma staat, heeft daarmee een eigenaar en een tijdpad in plaats van alleen een ambitie.
- Mobiliteitsvisie. De mobiliteitsvisie stuurt op bereikbaarheid en verduurzaming van vervoer, en is daarmee de logische plek om laadpleinen te koppelen aan zero-emissiezones en emissievrije stadslogistiek. Positioneer het laadplein als flankerend beleid: wie een ZE-zone instelt, moet ook regelen dat vervoerders kúnnen laden. Zo wordt het laadplein geen losse voorziening, maar een voorwaarde voor het slagen van het eigen mobiliteitsbeleid.
- Bedrijventerreinenvisie. Deze visie gaat over de toekomstbestendigheid en kwaliteit van werklocaties. Neem het laadplein daarin op als collectieve voorziening, vergelijkbaar met parkeren of beveiliging: reserveer er ruimte voor bij uitgifte en herstructurering en geef parkmanagement er een rol in. De casus Ede laat zien dat juist dit frame ('een toekomstbestendig bedrijventerrein heeft zulke voorzieningen nodig') intern draagvlak oplevert.
- Economische visie. De economische visie bewaakt het vestigingsklimaat en de concurrentiekracht van de gemeente. Beschrijf laadinfrastructuur daar als vestigingsvoorwaarde: logistieke bedrijven die moeten elektrificeren, kiezen voor locaties waar laden geregeld is. Een gemeente zonder laadmogelijkheden prijst zich op termijn uit de markt bij deze bedrijvigheid.

- Energievisie. De energievisie ordent het lokale energiesysteem: opwek, netcapaciteit en de omgang met netcongestie. Positioneer het laadplein hier tweezijdig: als grote nieuwe stroomvrager die vroegtijdig in de programmering met de netbeheerder moet landen, én als potentiële flexbron wanneer het wordt gecombineerd met batterij, slim laden of lokale opwek (energiehub). Leg daarbij de koppeling met het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) en de investeringsplannen van de netbeheerder, zodat de laadbehoefte meetelt in de netuitbreiding.

Kijk ook naar andere programma's die relevant zijn

Koppel het beleidskader aan andere programma's die mogelijk ook in werking zijn binnen jouw gemeente:

- Bedrijventerreintransitie
- Netcongestie-aanpak
- Economische ontwikkeling
- Energietransitie

Vind regionale verankering in beleidsstukken

Vind, waar mogelijk, ook aansluiting op regionale of landelijke aanpakken (bijvoorbeeld het Programma Energiehubs of toekomstbestendige bedrijventerreinen), indien relevant voor jouw gemeente:

- Regionale Energiestrategie (RES)
- pMIEK
- Uitvoeringsplan NAL-regio
- Provinciale programmering

Resultaat

Bestuurlijk vastgesteld beleidskader, dat mandaat geeft om met een logistiek laadplein aan de slag te gaan als gemeente.

Dit is een uitgave van Nationale Agenda Laadinfrastructuur
www.agendalaadinfrastructuur.nl/

1 oktober 2026